KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.07.2005
KOM(2005) 322 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Plán boje proti (TSE)

OBSAH

1. Úvod 4
2. Krátkodobé a střednědobé změny (2005–2009) 5
2.1. Specifikovaný rizikový materiál 5
2.1.1. Současné právní předpisy 5
2.1.2. Budoucí možná politika 5
2.2. Zákaz vztahující se na krmiva 6
2.2.1. Současné právní předpisy 6
2.2.2. Budoucí možná politika 6
2.3. Monitorovací programy 7
2.3.1. Skot 7
2.3.2. Malí přežvýkavci 9
2.3.3. Jelenovití 9
2.4. Třídění zemí podle rizika BSE 10
2.5. Přezkum politiky utracení z důvodu TSE u malých přežvýkavců 11
2.5.1. Současné právní předpisy 11
2.5.2. Budoucí možná politika 11
2.6. Utracení kohort skotu 12
2.6.1. Současné právní předpisy 12
2.6.2. Budoucí možná politika 12
2.7. Omezení ve Spojeném království 13
2.7.1. Současné právní předpisy 13
2.7.2. Budoucí možná politika 13
3. Dlouhodobé změny (2009–2014) 13
3.1. Sledování 14
3.2. Specifikovaný rizikový materiál 14
3.3. Osvědčování stád 14
3.4. Genetická odolnost u koz 14
4. Alternativní scénáře, nebude-li pokračovat pozitivní trend 14
5. Závěr 15

6. Příloha I 16
7. Příloha II: Údaje z monitorování 19
8. Příloha III: Náklady spojené s programem sledování 21

1. ÚVOD

Komise při několika příležitostech projednávala s členskými státy a s Evropským parlamentem další kroky politiky v oblasti BSE týkající se různých bodů, jako např. specifikovaného rizikového materiálu (SRM), zákazu vztahujícího se na krmiva a věku zvířat pro testování.

Dostali jsme se do stádia, kdy je možno počítat se změnami některých opatření, pokud bude pokračovat pozitivní trend a budou existovat takové vědecké podmínky, které neohrozí zdraví spotřebitele nebo politiku zaměřenou na eradikaci BSE. Díky opatřením snižujícím rizika již můžeme vidět různé známky příznivého trendu v epidemii BSE a zřetelného zlepšení situace v posledních letech. Kromě toho kontrolní zprávy ukazují, že se v členských státech zlepšilo provádění opatření týkajících se BSE. Hlavní ukazatele jsou uvedeny v grafech 1 až 3 v příloze I.

V celkovém počtu případů této choroby v EU došlo k výraznému poklesu (asi 850 případů BSE v roce 2004 v EU-25 ve srovnání s 2 129 případy BSE v roce 2002 v EU-15). To jasně ukazuje na klesající trend v počtu pozitivních případů BSE zjištěných za poslední čtyři roky s 35procentním snížením od roku 2002. Pokles počtu případů podle kohorty dle narození od roku 1996 dokumentuje graf I v příloze I.

Graf 2 v příloze I znázorňuje rok narození pozitivních případů BSE zjištěných od roku 2001, s výjimkou Spojeného království. Vrchol křivky a následný klesající trend ukazují, že po hlavní kontaminaci krmivem v letech 1994–1995 následoval prudký pokles díky přijatým opatřením v oblasti BSE, např. díky částečnému zákazu vztahujícímu se na krmiva v roce 1994 a úplnému zákazu vztahujícímu se na krmiva v roce 2001. Vzhledem k inkubační době BSE 6 až 8 let bude možno posoudit dopad úplného zákazu z roku 2001 až v letech následujících.

Graf 3 v příloze I znázorňuje, že průměrný věk pozitivních případů u zdravých poražených zvířat v EU-15 se zvýšil v letech 2001 až 2004 z 76,2 měsíce na 95,0 měsíců; v roce 2004 byl průměrný věk pozitivních případů u zdravých poražených zvířat v nových členských státech 79,9 měsíců. To ukazuje na kontaminaci během přesně vymezeného časového období v minulosti, předtím než na úrovni Společenství vstoupila v platnost přísná opatření ohledně BSE.

Na základě zlepšení situace iniciovala Komise předložení krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého plánu strategie v oblasti BSE.

Jakékoliv zmírnění předpisů by mělo být iniciováno po vědeckém posouzení a po předchozí otevřené diskusi se všemi zúčastněnými subjekty a mělo by být podpořeno silnou komunikační strategií. Vzhledem k politickým důsledkům, které přinesla první a druhá krize týkající se BSE, může jakékoliv zmírnění předpisů, i když vědecky odůvodněné, vyžadovat při omezování stávajících opatření politickou odvahu ze strany členských států. Při přípravě naší strategie přikládáme největší význam zachování vysoké úrovně ochrany spotřebitele vytvořené během několika let v oblasti prevence, tlumení a eradikace přenosných spongiformních encefalopatií (TSE). V tomto procesu je však také důležité neztrácet ze zřetele jiná ohrožení zdraví zvířat a lidí, která se objevila v posledních letech, včetně takových nemocí jako

SARS a nových typů ptačí chřipky. Stále více se ukazuje potřeba znovu zvážit současné priority v oblasti bezpečnosti potravin a zdraví zvířat. Povzbudivé tendence, pokud jde o BSE, si zasluhují, aby bylo uvážlivě přezkoumáno, zda se nezaměřit na tato nová ohrožení.

2. KRÁTKODOBÉ A STŘEDNĚDOBÉ ZMĚNY (2005–2009)

2.1. Specifikovaný rizikový materiál

Strategický cíl:

Zajistit a udržet současnou úroveň ochrany spotřebitele tím, že se bude pokračovat v zajišťování bezpečného odstraňování SRM, ale i tím, že se na základě nových a stále se vyvíjejících vědeckých poznatků pozmění seznam a věková kritéria

2.1.1. Současné právní předpisy

Nejdůležitějším opatřením na ochranu veřejného zdraví je specifikovaný rizikový materiál. Původní seznam SRM byl vypracován na základě vědeckých poznatků z doby před rokem 1995 a na základě zásady předběžné opatrnosti. Od té doby se celková situace zlepšila a máme k dispozici nové vědecké údaje. Mezi omezení týkající se použití SRM patří i zákaz používat tyto produkty k výrobě odvozených produktů pro použití v potravinách a krmivech, jako je lůj, želatina, kolagen a difosforečnan vápenatý.

2.1.2. Budoucí možná politika

Jakékoliv změny současného seznamu specifikovaného rizikového materiálu by měly být založeny na novém vývoji vědeckých poznatků s tím, že bude v Evropské unii zachována stávající vysoká úroveň ochrany spotřebitele. Pro přezkum politiky týkající se specifikovaného rizikového materiálu by kromě toho měly být použity i údaje získané na základě aktivního monitorování a sledování BSE.

Ve dnech 27. až 28. dubna 2005 přijal Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EÚBP) stanovisko týkající se SRM a podporující zvýšení stávající věkové hranice pro centrální nervovou tkáň z 12 na 21 nebo 30 měsíců vzhledem k extrémně nízkému počtu případů BSE zjištěných u mladých zvířat. Toto stanovisko je podnětem k úvahám o změně současného seznamu SRM, a to především věkové hranice pro odstraňování páteří.

Seznam SRM u malých přežvýkavců záleží na výsledku posouzení rizik, které v současnosti EÚBP provádí.

Do doby, než získáme vědecké dobrozdání ohledně loje, kolagenu a želatiny, budou dále upravovány zpracovatelské normy pro uvedené produkty a ve srovnání se stávajícími požadavky mohou být i zmírněny.

2.2. Zákaz vztahující se na krmiva

Strategický cíl:

Zmírnění některých opatření týkajících se současného úplného zákazu, pokud budou splněny určité podmínky

2.2.1. Současné právní předpisy

Zákaz zkrmování masové a kostní moučky pocházející ze savců skotem, ovcemi a kozami byl zaveden od července 1994. Tento částečný zákaz byl od 1. ledna 2001 rozšířen na zákaz používat v krmivech všech zvířat chovaných k výrobě potravin zpracované živočišné bílkoviny s určitými výjimkami, jako je použití rybí moučky pro nepřežvýkavce. Jakákoliv přítomnost zakázaných složek živočišného původu v krmivu je považována za porušení zákazu, tj. jedná se o nulovou toleranci.

2.2.2. Budoucí možná politika

Východiskem pro revizi stávajícího zákazu vztahujícího se na krmiva by mělo být posouzení rizik, ale současně je třeba brát do úvahy současné tlumicí nástroje, aby mohl být tento zákaz vyhodnocen a aby bylo zajištěno jeho řádné provádění.

2.2.2.1. Kontaminace životního prostředí (řepné řízky)

Analýzy v Německu ukazují, že přítomnost kostí v řepných řízcích je častá (až 10 %) a že se jí nelze vyhnout. Pocházejí pravděpodobně z kostních fragmentů volně žijících zvířat v půdě, které přilnou k řepě a skončí v řepných řízcích zkrmovaných přežvýkavci. Zavedení tolerance, pokud jde o přítomnost kostních fragmentů v řízcích z cukrové řepy a jiných krmivech z důvodu této kontaminace životního prostředí, bude zvažováno pouze tehdy, pokud důkladné posouzení rizika prokáže, že neexistuje riziko křížové kontaminace nebo podvodného přidání masokostní moučky.

2.2.2.2. Rybí moučka

- Použití rybí moučky je v současnosti zakázáno v krmivech pro přežvýkavce a existují přísné podmínky týkající se jejího použití v krmivech pro nepřežvýkavce. S cílem dosáhnout politiky více orientované na posouzení rizik může být navrženo zavést kvůli křížové kontaminaci toleranční hodnotu pro přítomnost malého množství rybí moučky v krmivech pro přežvýkavce. Účelem této tolerance je řešit nechtěné vedlejší účinky zákazu rybí moučky v krmivech nepřežvýkavců a současně respektovat postoj Evropského parlamentu, který se v současnosti vyslovuje proti používání rybí moučky v krmivech pro přežvýkavce.

- Očekává se, že Evropský parlament bude projednávat otázku rybí moučky v polovině roku 2005. Rozhodnutí o případném zmírnění zákazu rybí moučky bude brát do úvahy výsledky jednání v Evropském parlamentu.

2.2.2.3. Zrušení zákazu vztahujícího se na krmiva pro nepřežvýkavce

Další zdokonalování rozlišení živočišných bílkovin specifických pro některé druhy může vést ke změně ustanovení týkajících se použití živočišných produktů

v krmivech, zejména bílkovin z nepřežvýkavců, pokud se vezme do úvahy zákaz opětovného použití v rámci jednoho druhu podle nařízení (ES) č. 1774/2002 (např. masokostní moučky z drůbeže v krmivu prasat). Již od roku 2001 se čeká na diferenční testy. Výsledkem povinného dvacetiminutového zpracování bílkovin ze savců při 133 °C a 3 barech jsou nepatrné fragmenty živočišných bílkovin, které se obtížné zjišťují současnými analytickými metodami.

Do ověření rozlišovacích testů a výsledků kvantitativního posouzení rizik Evropským úřadem pro bezpečnost potravin u rizik spojených s malým množstvím masokostní moučky může být navrženo zavedení toleranční hodnoty pro malé množství masokostní moučky v krmivu, aniž by tím byla ohrožena současná eradikační opatření.

2.2.2.4. Lůj

Pokud jde o použití loje v krmivech (nebo potravinách), neexistují v současné době žádná specifická omezení s cílem zabránit přenosu TSE. Kromě povinného pročištění taveného/škvařeného tuku podle nařízení (ES) č. 1774/2002, po němž množství nerozpustných nečistot nepřesáhne 0,15 % hmotnosti, se použije i omezení užití specifikovaného rizikového materiálu. Zda budou v budoucnu potřebná ustanovení o loji, zejména pro použití do mléčných krmných směsí, závisí na výsledku kvantitativního posouzení rizik.

2.3. Monitorovací programy

Strategický cíl:

Snížit počty testů u skotu a současně pokračovat v měření účinnosti přijatých opatření a lépe zaměřit sledovací činnost

2.3.1. Skot

2.3.1.1. Současné právní předpisy

Až do poloviny roku 2000 byla většina případů BSE zjištěna prostřednictvím tradičního pasivního sledování, tj. vyšetřením a povinným ohlašováním zvířat, u nichž existuje podezření, že vykazují známky nebo klinické příznaky BSE. Zjištění BSE u zdravého poraženého skotu v roce 2000 ukázalo potřebu aktivního monitorování, a to bylo zavedeno v celém Společenství na začátku roku 2001. Aktivní monitorovací program začal plně fungovat v červenci 2001 a nadále zahrnuje:

– testování všech rizikových zvířat starších 24 měsíců (uhynulá zvířata, nutně poražená zvířata a zvířata s klinickými příznaky při veterinárním vyšetření před porážkou),

– testování všech zdravých poražených kusů skotu starších 30 měsíců (celkem 10 milionů kusů skotu za rok).

Tabulka 1 v příloze II udává počet zvířat testovaných od roku 2001 v různých věkových kategoriích a v různých kategoriích (zdravá poražená zvířata, riziková zvířata, uhynulá zvířata).

V zemích, které zjistily u populace skotu výskyt BSE, je cílem sledování monitorovat účinnost tlumicích opatření, jako je zákaz vztahující se na krmiva a odstraňování SRM, podle vývoje prevalence BSE. V zemích, kde nebyly zjištěny (v poslední době) případy BSE, je cílem sledování mimo jiné prokázat, že výskyt BSE je pod dohodnutým prahem. Rovněž je třeba poznamenat, že ačkoliv aktivní monitorování BSE není ochranným opatřením v oblasti veřejného zdraví, přispívá ke zvýšení důvěry spotřebitelů a hraje svou roli v komunikační strategii některých členských států. Kromě toho výsledky sledování poskytly údaje nezbytné pro vyhodnocení změn v současném seznamu specifikovaného rizikového materiálu.

2.3.1.2. Budoucí možná politika

a) Úvahy z hlediska epizootologie

Na základě výsledků probíhajícího monitorovacího programu a očekávaných výsledků kompletních programů testování v nových členských státech se dá v roce 2005 očekávat přezkum monitorovacího programu, aby bylo možno stanovit strategii, která přejde od současných režimů testování k dlouhodobému sledování podle vzoru referenčních laboratoří Společenství. Spolu s epizootology a statistiky by měly být analyzovány různé možnosti tohoto přechodu a měly by se při tom vzít do úvahy výše uvedené cíle a poměr vynaložených nákladů a výsledného zisku. Jedná se o tyto možnosti:

- Postupné zvyšování věkové hranice nejprve u zdravých poražených zvířat a uhynulých zvířat. Zvyšování věkové hranice by záviselo na výsledcích probíhajícího programu sledování.

- Omezování monitorování skotu narozeného v letech, z nichž máme k dispozici dostatečné informace o prevalenci BSE, a naopak zaměření se na (nejmladší) ročníky, u nichž jsou informace pouze omezené.

b) Úvahy o poměru nákladů a zisků

Vzhledem k cílům sledování by měly být náklady spojené s programem sledování porovnány s informacemi získanými sledováním. Podrobné náklady jsou uvedeny v příloze II tohoto dokumentu. Náklady zahrnují spolufinancování ze strany Komise a náklady financované členskými státy[1].

V tabulce 2 v příloze II jsou uvedeny náklady na zjištění jednoho pozitivního případu v různých věkových skupinách. **Všimněte si, že náklady na zjištění jednoho pozitivního případu v roce 2002 při sledování zdravých poražených zvířat ve věkové skupině 30–35 měsíců jsou 302 milionů EUR.**

[1] Průměrné náklady na zrychlený test BSE jsou 50 EUR s tím, že 8 EUR spolufinancuje Komise.

2.3.2. Malí přežvýkavci

2.3.2.1. Současné právní předpisy

Kromě povinného vyšetření a ohlašování ovcí a koz, u nichž existuje podezření, že vykazují známky nebo klinické příznaky TSE, byl počátkem roku 2002 zaveden aktivní monitorovací program. Od potvrzení BSE u kozy počátkem roku 2005 patří do aktivního monitorování:

– Testování minimálního rozsahu vzorku obsahujícího až 10 000 ovcí a 10 000 koz na členský stát u rizikových zvířat starších 18 měsíců (uhynulá zvířata, nutně poražená zvířata a zvířata s klinickými příznaky při veterinárním vyšetření před porážkou).

– Testování 10 000 kusů zdravých poražených ovcí starších 18 měsíců v členských státech s velkým počtem obyvatel a statisticky podloženým vysokým minimálním počtem zdravých poražených koz starších 18 měsíců. Ve většině členských států jsou testovány zdravé poražené kozy.

Současné rozšířené monitorování koz bude přezkoumáno ve druhé polovině roku 2005 a umožní rychlý a lepší odhad výskytu BSE u koz, aby bylo možno posoudit, zda se u pozitivního případu BSE u kozy narozené v roce 2000 a poražené v roce 2002 ve Francii jednalo o ojedinělý případ.

2.3.2.2. Budoucí možná politika

Budoucí monitorování malých přežvýkavců záleží na odhadované prevalenci BSE u těchto zvířat založené na výsledcích současného rozšířeného monitorování u koz a na výsledcích vyšetření nových případů rozlišovacími testy a případně analýzy případů TSE v minulosti. V případě, že výsledky probíhajícího monitorování ukáží, že u BSE zjištěné u dotyčné kozy se jednalo o ojedinělý případ, může být monitorování omezeno nebo se v něm může pokračovat jen po omezenou dobu, aby se zvýšila důvěryhodnost výsledků zvýšeného testování.

V nejhorším případě, bude-li zjištěn u populace malých přežvýkavců nárůst případů BSE, je možno počítat se zvýšeným sledováním.

2.3.3. Jelenovití

V současnosti se v EU nepočítá s žádnými opatřeními ohledně chronického chřadnutí. Není možno prokázat, že se chronické chřadnutí v EU objevilo, nebo pokud se objevilo, muselo jít o velmi nízkou prevalenci, neboť v opačném případě by se dalo očekávat, že by bylo zjištěno. Také se nedá prokázat přenos chronického chřadnutí na lidi nebo vnímavost jelenovitých vůči BSE. V případě, že by se jedno nebo druhé experimentálně nebo prakticky prokázalo, vyžádalo by si to změnu politiky ohledně chronického chřadnutí.

Vzhledem k omezeným údajům ze sledování v EU bude počátkem roku 2006 vypracována studie, jejímž cílem bude potvrdit situaci. Bude se jednat o cílenou studii v souladu se stanoviskem EÚBP. Před zahájením studie, zejména během její přípravy, je však třeba zvážit různá opatření z oblasti řízení rizik týkající se činnosti

po zjištění pozitivního případu chronického chřadnutí u jelenovitých a beroucí v úvahu vědecké stanovisko k tomuto riziku.

2.4. Třídění zemí podle rizika BSE

Strategický cíl:

Zjednodušit kritéria třídění a dokončit třídění zemí do 1. července 2007

Cílem třídění podle rizika BSE je stanovit obchodní pravidla pro všechny rizikové kategorie, což poskytne potřebné záruky na ochranu zdraví zvířat a veřejného zdraví v dovážejících zemích. Podmínky tohoto obchodu jsou stanoveny již v současných doporučeních Kodexu zdraví suchozemských živočichů (dále jen „kodex“) Mezinárodního úřadu pro nákazy zvířat (OIE).

Stávajících pět kategorií třídění uvedených v kodexu vedlo ke konečnému statusu BSE, který nezbytně neodpovídal skutečné situaci. Je to proto, že některá kritéria jsou zbytečně přísná a neodpovídají rizikům. Kromě toho je současný systém pěti kategorií velmi složitý. Není rovněž nutné zachovat tři různé kategorie pro země s rizikem BSE, neboť podmínky obchodu jsou značně podobné. Těchto pět kategorií bylo zavedeno v nařízení o TSE před dosažením dohody OIE o revidovaném systému. OIE zahájil před dvěma lety proces přezkumu a zjednodušení třídění zemí podle rizika BSE do tří kategorií.

Na valném shromáždění v květnu 2005 bylo dosaženo dohody o zjednodušeném třídění včetně požadavků na sledování v různých kategoriích. Ve zjednodušeném třídění existují tři kategorie:

- Kategorie 1: Země se zanedbatelným rizikem BSE a omezeným programem aktivního sledování, kterým se zjišťuje prevalence 1 případu z 50 000 – dovoz je povolen bez omezení.

- Kategorie 2: Země s kontrolovaným rizikem BSE a programem aktivního sledování, kterým se zjišťuje prevalence 1 případu ze 100 000 – dovoz je povolen, je-li odstraněn specifikovaný rizikový materiál.

- Kategorie 3: Země s neurčeným rizikem BSE. Ze země je vývoz možný pouze podle omezeného seznamu obchodovatelných produktů.

Na základě této nové mezinárodní normy je třeba změnit současná opatření podle nařízení o TSE. Po přijetí nových kritérií třídění by země měly být rozděleny, a to počínaje největšími obchodními partnery. Jestliže OIE neprovede rozdělení zemí do 1. července 2007, mělo by země rozdělit podle nové mezinárodní normy Společenství.

2.5. Přezkum politiky utracení z důvodu TSE u malých přežvýkavců

Strategický cíl:

Přezkoumat a zmírnit eradikační opatření u malých přežvýkavců s ohledem na nově dostupné diagnostické nástroje, ale zachovat současnou úroveň ochrany spotřebitele

2.5.1. Současné právní předpisy

Současná opatření vyžadují utracení celého stáda, je-li TSE zjištěna u koz, a utracení celého stáda nebo jeho části (citlivé genotypy), je-li TSE zjištěna u ovcí, včetně atypických případů. Aby se zlepšila genetická odolnost u populace ovcí, byl zaveden od 1. dubna 2005 povinný minimální šlechtitelský program pro všechna stáda s vysokou genetickou hodnotou. Atypické případy jsou případy TSE, u nichž je vyloučena BSE, které jsou často zjištěny prostřednictvím aktivního sledování bez klinických příznaků, s žádným nebo velmi malým rozšířením ve stádu, ale přítomné u ovcí s genotypy považovanými za odolné vůči BSE (na rozdíl od klasické klusavky). Kromě toho ve většině případů TSE mohou BSE vyloučit během několika týdnů vyšetření molekulárním rozlišovacím testem platným od ledna roku 2005. Je-li vyloučena BSE, neexistuje nadále riziko pro veřejné zdraví a utracení celého stáda z důvodů veřejného zdraví může být považováno za nepřiměřené.

V následující tabulce je uveden počet pozitivních ovcí a koz v infikovaných stádech.

	Ovce	Kozy
2002	1,3%	0,7%
2003	2,8%	0,3%
2004	3,5%	1,2%

Je třeba poznamenat, že ve většině stád nejsou po utracení zjištěny žádné další případy, zejména jestliže byly zjištěny atypické případy. V jiných stádech byla infekce TSE prokázána až u 40 % zvířat.

2.5.2. Budoucí možná politika

Komise by ráda navrhla zmírnění politiky utracení u všech případů, kdy je vyloučena BSE (ovce a kozy), spolu s dalším režimem testování v infikovaných stádech a porážkou pro lidskou spotřebu všech zvířat všech věkových skupin v infikovaných stádech, jestliže výsledky zrychlených testů byly negativní. Měly by být také zváženy podmínky pro osvědčování stád jako další ze způsobů, jak vymýtit TSE.

2.6. Utracení kohort skotu

Strategický cíl: **Zastavit okamžité utracení kohort**

2.6.1. Současné právní předpisy

Současné právní předpisy o TSE stanoví utracení a likvidaci kohorty zvířat spojené s pozitivním případem BSE. Kohortou zvířat se rozumí zvířata bez jakýchkoliv příznaků, u nichž se ale vzhledem k epizootologické vazbě předpokládá zvýšené riziko, že mohla být infikována BSE. V případě samic to zahrnuje přímé potomstvo pozitivního případu BSE (kohorta dle narození) nebo zvířata, která dostávala stejné krmivo jako pozitivní zvíře v prvním roce jejich života (kohorty dle krmiva).

2.6.2. Budoucí možná politika

Je možno uvážit alternativy ke stávající likvidaci kohorty. Navrhovanou alternativou by bylo odložit utracení a likvidaci na konec produktivního života podle mezinárodního kodexu zdraví zvířat OIE nebo po negativních výsledcích zrychleného testu umožnit, aby byla poražená zvířata zařazena do potravinového řetězce. Ačkoliv by toto zmírnění umožnilo chov a využití mléka, měly by být za rozhodnutí o odchýlení od utracení odpovědné členské státy, aby mohly vzít do úvahy potenciální důsledky pro své vývozní trhy. Rozhodnutí o odložení utracení by náleželo členských státům. Toto zmírnění by neohrozilo současnou úroveň ochrany spotřebitele. Zmírnění by nejen snížilo hospodářské dopady, ale také sociální důsledky, které má úplná likvidace kohorty a které jsou často jedním z hlavních důvodů námitek vůči politice utracení.

V následující tabulce jsou uvedeny počty zvířat utracených a testovaných v letech 2003–2004 a počty pozitivních případů zjištěných v kohortě zvířat.

Rok	2003	2004	Celkem
Testovaná zvířata	25 747	16 471	42 218
Případy BSE	10	5	15

Ve střednědobém horizontu může být porážka pro lidskou spotřebu podmíněna negativním testem TSE, odstraněním specifikovaného rizikového materiálu a klesající prevalencí. Snižuje-li se však prevalence BSE, klesají náklady na utracení a z pohledu spotřebitelů (a obchodu) může být preferováno utracení a likvidace celého stáda zejména v těch členských státech, kde BSE nebyla zjištěna, nebo jen velmi vzácně. To by bylo na rozhodnutí členských států.

2.7. Omezení ve Spojeném království

Strategický cíl:

Projednat zrušení dalších omezení vývozu hovězího masa a výrobků z hovězího masa ze Spojeného království, budou-li splněny dané podmínky

2.7.1. Současné právní předpisy

Rozhodnutí Rady 98/256/ES (rozhodnutí o embargu vůči Spojenému království) a pozdější předpisy stanoví, že Spojené království musí zajistit, aby z jeho území nebyl odesílán do jiných členských států nebo třetích zemí živý skot a produkty z něj, s výjimkou splnění určitých konkrétních podmínek (vykostěné maso, kromě zvířat starších 30 měsíců atd.).

2.7.2. Budoucí možná politika

V roce 1996 zavedlo Spojené království pravidlo „starší třiceti měsíců“ jako opatření na ochranu veřejného zdraví, podle kterého se zakazuje porážet skot starší 30 měsíců na maso určené pro lidskou spotřebu. Dne 1. prosince 2004 informovalo Spojené království Komisi o rozhodnutí nahradit výše uvedené pravidlo testovacím režimem jako v ostatních členských státech a vyloučit natrvalo skot narozený před 1. srpnem 1996 z potravinového a krmivového řetězce.

Pokud jde o možné zrušení embarga vůči Spojenému království, měly by být před zahájením projednávání splněny určité podmínky. Mezi ně patří výskyt uhynulých kusů ve Spojeném království nižší než 200 případů BSE na milion kusů skotu a příznivý výsledek auditu Potravinového a veterinárního úřadu (FVO) v červnu roku 2005. Dne 10. března 2005 potvrdil Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) výskyt nižší než 200 případů BSE na milion dospělého skotu.

Až budou splněny obě podmínky, zejména příznivý výsledek inspekce FVO, mohla by být pravděpodobně ve čtvrtém čtvrtletí roku 2005 zahájena jednání s členskými státy o zrušení embarga.

3. DLOUHODOBÉ ZMĚNY (2009–2014)

Strategický cíl:

Pozměnit opatření v souladu se současnými technologiemi a novými vědeckými poznatky

Bude-li pokračovat pozitivní trend, dá se vzhledem ke zmírnění krátkodobých a střednědobých opatření očekávat další zmírnění opatření. Použití ověřených testů na živých zvířatech může v budoucnu umožnit vysledování a utracení pozitivních zvířat, a tudíž zkrácení období do přijetí dalších zmírňujících opatření. Mezi různé možnosti by mohlo patřit:

3.1. Sledování

Z dlouhodobého hlediska se dá počítat s různými scénáři:

– Může být zachováno postupné snižování míry sledování, bude-li pokračovat pozitivní trend zaměřující se na starší zvířata nebo na kohorty dle narození, u nichž jsou k dispozici pouze omezené informace.

– Budou-li zjišťovány případy BSE pouze u zvířat starších 10 let, tj. narozených před 1. lednem 2002, může být rozhodnuto vyloučit tato zvířata trvale z krmivového a potravinového řetězce (režim likvidace) a poskytnout finanční podporu pro utracení těchto zvířat na konci jejich produktivního života. Konečná strategie sledování by se mohla omezit na vyšetřování zvířat s klinickým podezřením (pasivní sledování) a na strategii udržování podle doporučení OIE.

– Bylo by možné také počítat s možností testovat v určitém věku každé zvíře s pomocí testu pro živá zvířata, pokud takový bude k dispozici.

3.2. Specifikovaný rizikový materiál

V případě, že nebudou zjištěny případy BSE u zvířat do určitého věku nebo že prevalence poklesne pod určitou dohodnutou hodnotu, může být v rámci této věkové skupiny zrušena povinnost odstraňovat specifikovaný rizikový materiál. Alternativou k tomu by mohl být minimální stálý seznam SRM, zejména nervových tkání (mozek, mícha) skotu určité věkové skupiny jako preventivní opatření proti budoucím epidemiím nebo sporadickým případům.

3.3. Osvědčování stád

Po testování všech kusů skotu s pomocí testu pro živá zvířata by mohlo být zavedeno osvědčování statusu stáda spolu s osvědčováním hospodářství, jako je tomu v případě tuberkulózy nebo brucelózy.

3.4. Genetická odolnost u koz

V případě, že výzkum ukáže genetickou odolnost některých genotypů v populaci koz, měla by být na základě tohoto nového vývoje přezkoumána strategie eradikace.

4. ALTERNATIVNÍ SCÉNÁŘE, NEBUDE-LI POKRAČOVAT POZITIVNÍ TREND

Všechny ukazatele týkající se prevalence BSE u skotu napovídají, že nárůst případů BSE v budoucnu je nepravděpodobný. Nepotvrdí-li se pozitivní trend v některých členských státech, měl by být připraven alternativní scénář. Kromě toho by se mělo rovněž počítat se scénářem pro nejhorší možný případ z hlediska střednědobé a dlouhodobé strategie pro malé přežvýkavce a jelenovité. To bude zahrnovat:

- **Nepříznivý trend BSE v některých členských státech**

  Nepotvrdí-li se v některých členských státech pozitivní trend, mohlo by se počítat s přísnějšími opatřeními ohledně odstraňování SRM ve srovnání

s ostatními členskými státy. Jako poslední možnost by se mohlo zvážit dočasné embargo, které umožní zabývat se situací v jednotlivých členských státech, aniž by byly postiženy ostatní členské státy, kde není negativní trend potvrzen.

- **BSE u malých přežvýkavců**

  Jestliže by po intenzivním sledování u koz byla BSE potvrzena ve velkém měřítku v populaci ovcí a koz, měla by být přijata přísnější opatření, která by zahrnovala kompletní testování malých přežvýkavců a dále vyšetřování případů TSE rozlišovacím testem a podrobný seznam SRM založený na vědeckých poznatcích, což by v nejhorším případě vedlo k úplné likvidaci těl.

  Také z toho vyplývá potřeba šlechtitelského programu na zvýšení odolnosti v populaci ovcí.

- **Chronické chřadnutí u jelenovitých**

  V případě, že by studie plánovaná na rok 2006 potvrdila chronické chřadnutí, mohlo by být natrvalo přijato rozhodnutí o odstraňování specifikovaného rizikového materiálu.

5. ZÁVĚR

Bylo dosaženo značného pokroku a Komise přijala komplexní soubor přísných opatření Společenství. Za posledních 10 let Komise vypracovala 70 primárních a prováděcích aktů, kterými byla na úrovni Společenství zavedena přísná opatření. Nejdůležitější právní předpis na ochranu zdraví lidí a zvířat před rizikem BSE a jiných TSE byl přijat dne 22. května 2001. Toto nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 stanoví pravidla pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií a je běžně uváděno jako „nařízení o TSE“. Toto nařízení se stalo použitelným ve velmi krátké časové lhůtě od 1. července 2001.

Díky opatřením snižujícím rizika ukazují v posledních letech různé faktory na příznivý trend v epidemii BSE a zřetelné zlepšení situace. Cílem nařízení o TSE bude pro příští léta zajistit zmírnění opatření a současně zajistit vysokou úroveň bezpečnosti potravin, jíž bylo tlumením TSE za posledních 10 let dosaženo. Zmírnění opatření by se mělo zaměřit na rizika a zohlednit technický pokrok a rovněž vědecké poznatky a toto zmírnění by mělo pozitivní dopad na konkurenceschopnost dotčených průmyslových odvětví a zemědělců ve Společenství.

6. PŘÍLOHA I

Graf 1: Případy BSE od roku 2001 do roku 2004

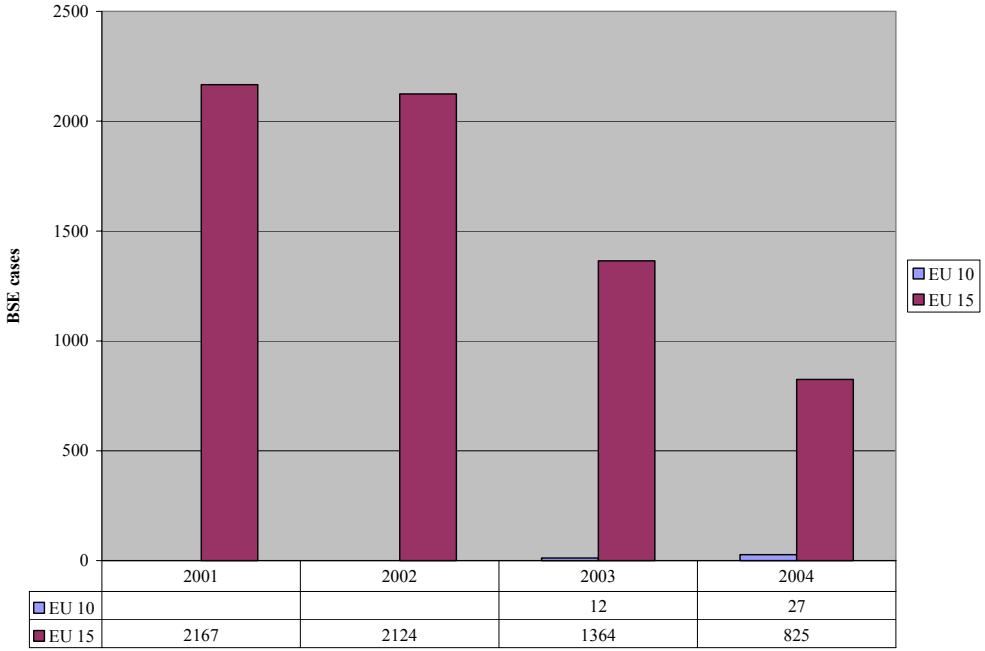

	2001	2002	2003	2004
EU 10			12	27
EU 15	2167	2124	1364	825

Graf 2: Případy BSE podle kohort dle narození

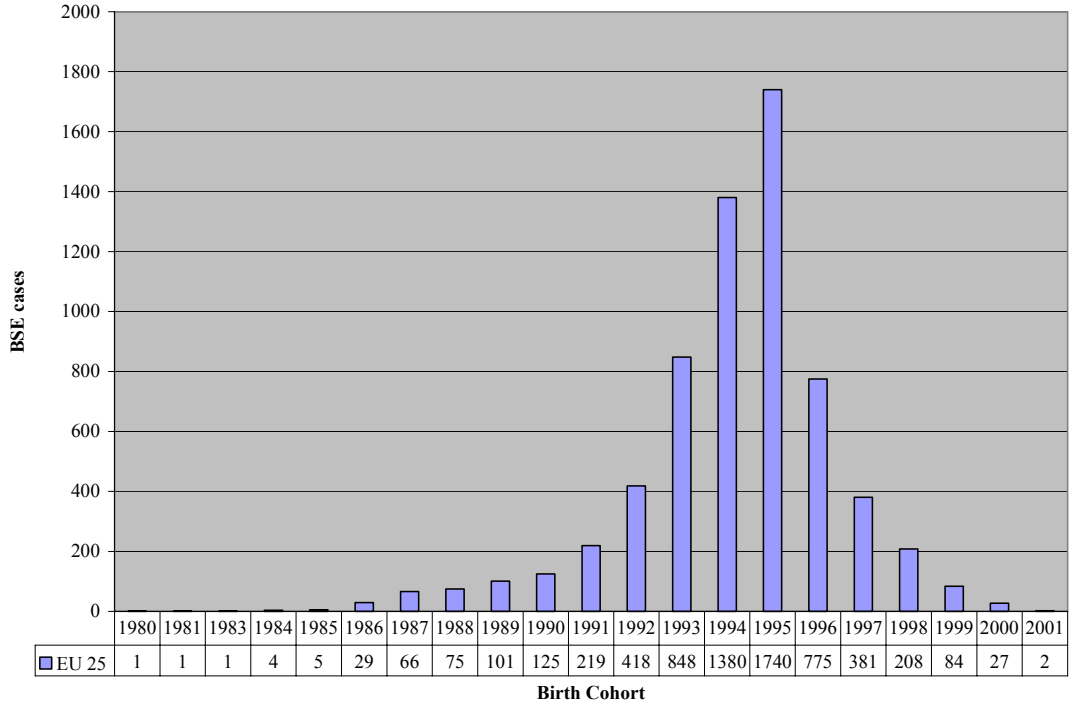

	1980	1981	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU 25	1	1	1	4	5	29	66	75	101	125	219	418	848	1380	1740	775	381	208	84	27	2

Graf 3: Průměrný věk pozitivních případů u zdravých poražených zvířat v EU-15

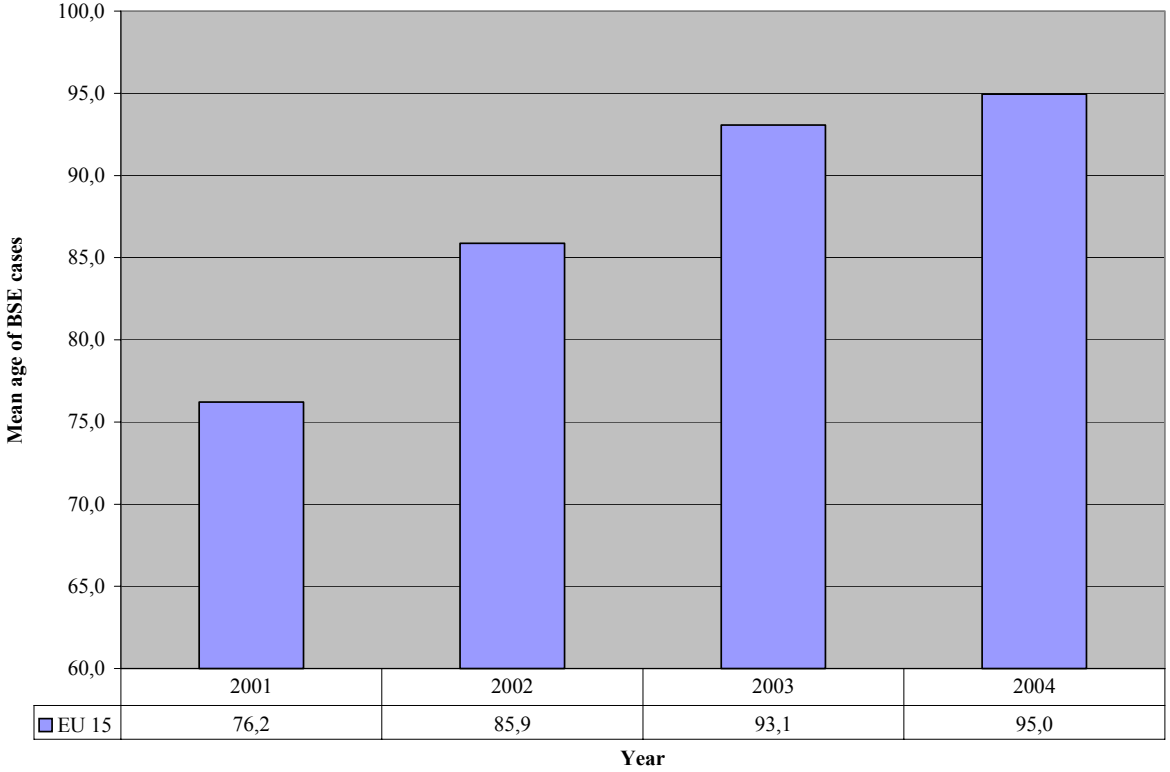

7. PŘÍLOHA II: ÚDAJE Z MONITOROVÁNÍ

Tabulka 1: Počet kusů skotu testovaného od ledna 2001 do prosince 2004

Věková skupina	Zdravá poražená zvířata	Riziková zvířata	Uhynulá zvířata
< 24 měsíců	3 370 000	70 000	55 000
24–29	3 035 000	455 000	355 000
30–35	6 715 000	655 000	515 000
36–41	3 065 000	395 000	310 000
42–47 měsíců	2 400 000	330 000	260 000
>= 48 měsíců	17 235 000	3 060 000	2 405 000
Celkem	**35 820 000**	**4 965 000**	**3 900 000**

Tabulka 2: Náklady (v mil. EUR) na případ BSE zjištěný od ledna 2001 do prosince 2004

Věková skupina	Zdravá poražená zvířata	Riziková zvířata
< 24 měsíců	žádný případ	žádný případ
24–29 měsíců	žádný případ	10,2
30–35 měsíců	302	29,5
36–41 měsíců	69	17,8
42–47 měsíců	11	0,9
všechna < 48 měsíců	**64**	**4,3**
všechna => 48 měsíců	**0,76**	**0,04**
všechny věkové skupiny	**1,56**	**0,07**

8. PŘÍLOHA III: NÁKLADY SPOJENÉ S PROGRAMEM SLEDOVÁNÍ

Tabulka 1: Odhadované věkové rozložení kusů skotu testovaného od ledna 2001 do prosince 2004

Věková skupina	Zdravá poražená zvířata	Riziková zvířata	(Uhynulá zvířata)
< 24 měsíců	3 370 000	70 000	55 000
24–29	3 035 000	455 000	355 000
30–35	6 715 000	655 000	515 000
36–41	3 065 000	395 000	310 000
42–47 měsíců	2 400 000	330 000	260 000
>= 48 měsíců	17 235 000	3 060 000	2 405 000
Celkem	**35 820 000**	**4 965 000**	**3 900 000**

Tabulka 2: Počet případů BSE u mladého skotu zjištěných od ledna 2001 do prosince 2004

	Zdravá poražená zvířata				Riziková zvířata			
Věková skupina	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**
< 24 měsíců	0	0	0	0	0	0	0	0
24–29 měsíců	0	0	0	0	2	0	0	0
30–35 měsíců	0	1	0	0	0	1	0	0
36–41 měsíců	0	1	1	0	0	1	0	0
42–47 měsíců	3	0	2	5	5	1	3	2
Celkem < 48 měsíců	**3**	**2**	**3**	**5**	**7**	**3**	**3**	**2**

Tabulka 3: Počet testů provedených od ledna 2001 do prosince 2004 na zjištěný případ

Věková skupina	**Zdravá poražená zvířata**	**Riziková zvířata**
24–29 měsíců	žádný případ	177 500
30–35 měsíců	6 715 000	515 000
36–41 měsíců	1 532 500	310 000
42–47 měsíců	240 000	16 250
všechny věkové skupiny	34 743	1 572

Tabulka 4: Náklady (v mil. EUR) na monitorování BSE od ledna 2001 do prosince 2004

Celkové náklady na testování BSE se odhadují na 40–50 EUR na test s tím, že za průměrné náklady se považuje 45 EUR

Věková skupina	**Zdravá poražená zvířata**	**Riziková zvířata**
< 24 měsíců	152	3
24–29 měsíců	137	20
30–35 měsíců	302	29
36–41 měsíců	138	18
42–47 měsíců	108	15
všechna < 48 měsíců	**836**	**86**
všechny věkové skupiny	**1 612**	**223**

Tabulka 5: Náklady (v mil. EUR) na případ BSE zjištěný od ledna 2001 do prosince 2004

Věková skupina	**Zdravá poražená zvířata**	**Riziková zvířata**
< 24 měsíců	žádný případ	žádný případ
24–29 měsíců	žádný případ	10,2
30–35 měsíců	302	29,5
36–41 měsíců	69	17,8
42–47 měsíců	11	0,9
všechna < 48 měsíců	**64**	**4,3**
všechna => 48 měsíců	**0,76**	**0,04**
všechny věkové skupiny	**1,56**	**0,07**